

2010 Mezinárodní rok biodiverzity

Rys ostrovid Hřib královský

Mezinárodní rok biodiverzity – **Pro pestrou přírodu, pro budoucnost.**

Rok 2010 je Mezinárodním rokem biologické rozmanitosti. Biodiverzita, tj. druhová rozmanitost rostlin a živočichů a jejich vazby na okolní prostředí, jsou základními principy, podle kterých příroda funguje již od pradávna.

Živočišné a rostlinné druhy jsou závislé zejména na prostředí, ve kterém žijí. S úbytkem jejich přirozených stanovišť ubývá i pestrost druhů, což bude mít nedozírné následky pro lidstvo a pro celou planetu. Bez zdravého životního prostředí a bez rozmanitosti živočišných a rostlinných druhů a jejich přírodních stanovišť si totiž nelze představit udržení současné kvality života každého z nás.

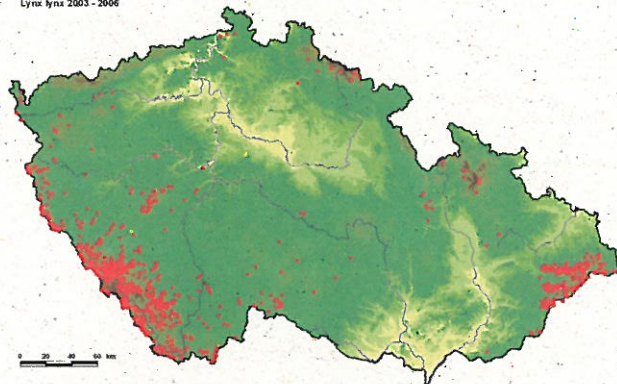
Víte, že...

...rys je opravdu ostrovid? Za denního světla dokáže zpozorovat myš ze vzdálenosti 70 metrů, zajíce na 300 metrů a srnce na 500 metrů.

Foto © Karel Brož,
Dana Bartošová,
Josef Vogelanz
Mapa © Jaroslav Červený

Lynx lynx 2003 - 2006

Rys ostrovid

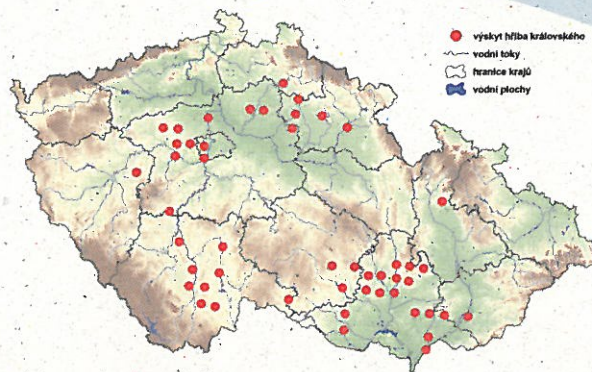
(*Lynx lynx* (Linnaeus, 1758))

Rys ostrovid je největší evropskou kočkovitou šelmou. Běžně dosahuje hmotnosti okolo 20 kg, vzrostlý samec až 38 kg. Od ostatních koček se odlišuje zakrnělým ocasem a nápadnými štětíčkami na ušních boltcích. Po většinu roku žije samotářsky. Jedinci se potkávají pouze na konci zimy v krátkém období říje. Samice jsou březí 9 – 10 týdnů, poté vrhnou 1 – 5 mláďat.

Rys ostrovid je historicky součástí fauny České republiky a díky migraci jedinců ze sousedních zemí a díky dlouhodobým ochranným aktivitám je dodnes součástí naší přírody. V současné době žije na území České republiky asi 100 jedinců. Nejvíce z nich (60 – 75 rysů) žije v jižních a západních Čechách, ostatní obývají severovýchodní Moravu a Jeseníky.

Rys ostrovid je typicky lesní druh, jeho prostředím jsou smíšené lesy středních a vyšších poloh, ve kterých loví nejčastěji srnčí zvěř. Nepohrdne však ani ostatními lesními kopytníky, zajíci, liškami, ptáky, obojživelníky a dokonce ani hmyzem. Rys byl vždy součástí přírody jako predátor, který přirozeně reguluje vyšší stávy zvěře v lesním ekosystému.

Současným problémem je především nelegální lov rysů a fragmentace krajiny. Proto AOPK ČR v roce 2005 zahájila přípravu záchranného programu-programu péče pro velké šelmy v ČR.

Zdroj: Kollárka F. et al. (1995): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a ČR.
- A. Šincel a Aery; houby, Bláhovky, mechuráky - Přenosil a J. Brantová, ISBN 80-70-00735-0, AOPK ČR 2010

Hřib královský

(*Boletus regius* Krombh.)

Hřib královský je nápadná a štatná kloboukatá houba. Na toulkách přírodou se s ním můžeme setkat od května do září. V Evropě je nejhojnější v oblasti Středomoří a v oblasti středoevropské; v České republice byl hřib královský v 19. a na počátku 20. století běžně nabízen a prodáván na všech trzích velkých měst. V průběhu 20. století však došlo k jeho úbytku a v současné době nacházíme pouze jednotlivé exempláře.

Tato pohledná houba s nafialověle červeným kloboukem a citrónově až zlatožlutě zbarvenými rourkami se vyskytuje především na alkalických lokalitách s vápenitým podkladem, v teplých oblastech pod duby, habry, buky, vzácně se nachází i pod břízami. Zajímavý je jeho výskyt na hrázcích rybníků, osázených duby např. v Poodří či na Třeboňsku.

V uplynulých desetiletích měly na výskyt této houby negativní dopad kyselá deště, dále pak necitlivá lesnická těžba, výsadba rychle rostoucích dřevin a šíření akátů. Hřib královský je proto zákonem chráněný. A tak i vášniví houbaři při vzácném setkání s hřibem královským musí odolat pokušení přidat jej k úlovkům ve svých koších.

Víte, že...

... hřib královský popsal český rodák Vincent Julius Krombholz v roce 1832, který se kromě vědecké činnosti také věnoval mykologii a i díky jeho aktivitám se stalo houbařství naší národní vášní.

Foto © Rostislav Fellner, Martin Kříž

Mapa © AOPK ČR, 2010

Obrázek © A. Pilát, O. Ušák – Naše houby, vydavatelství Brázda, 1952

Pro pestrou přírodu,
pro budoucnost.

Mezinárodní rok biodiverzity
Pro pestrou přírodu, pro budoucnost.